

**HELA
SVERIGE.**

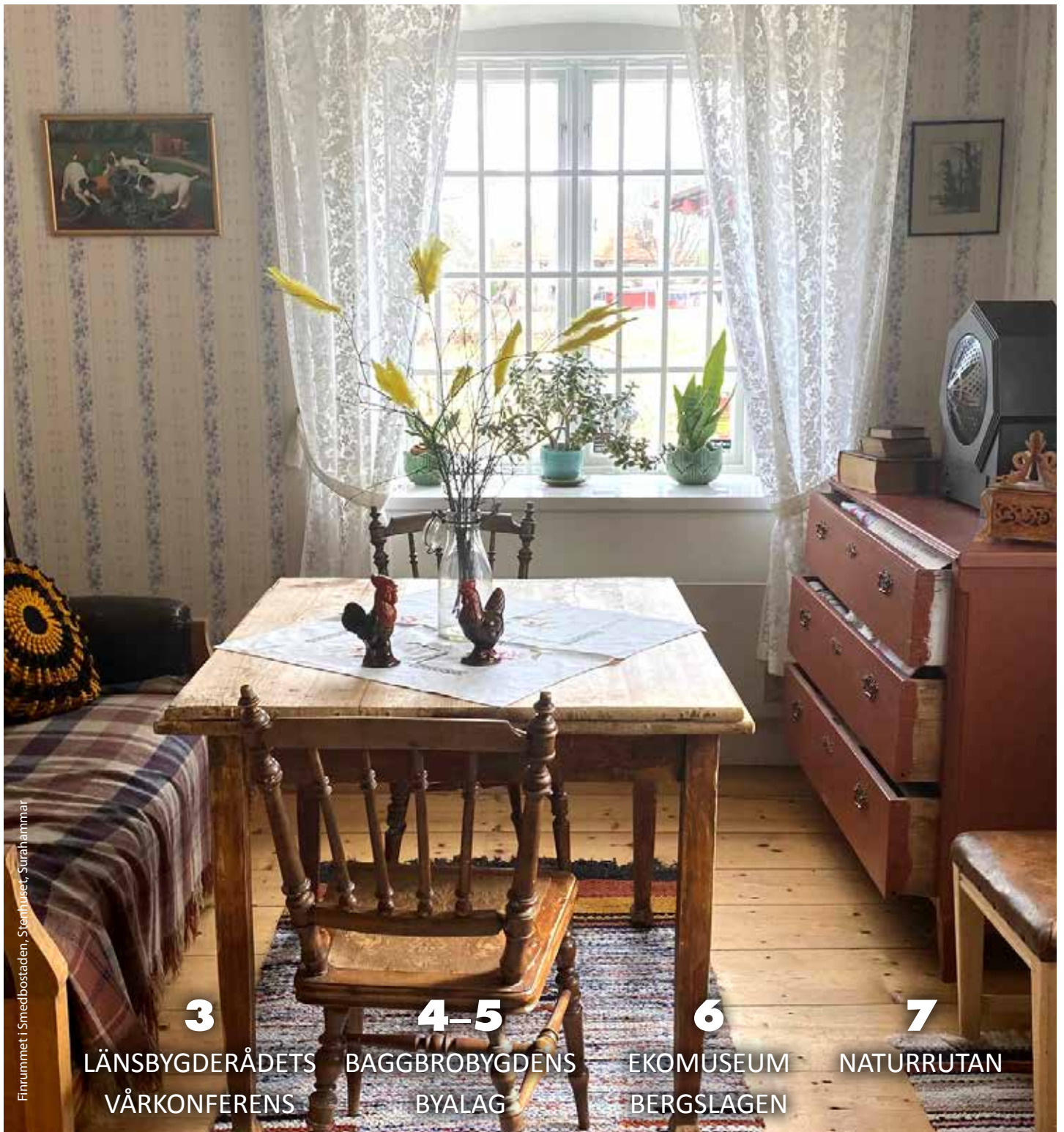
*Hela Sverige
ska leva!*

U-Svängen

Informationsblad från Länsbygderådet i Västmanland Nr 1/2023 • April

**LÄNSBYGDERÅDET
I VÄSTMANLANDS LÄN**

Upplaga 250 ex

Fotummet i Smedboostaden, Stenhuset, Surahammar

3

LÄNSBYGDERÅDETS
VÅRKONFERENS

4-5

BAGGBROBYGDENS
BYALAG

6

EKOMUSEUM
BERGSLAGEN

7

NATURRUTAN

Redaktörens ruta

Som vanligt sitter jag i sista minuten och går en match med deadline för utgivningen av U-Svängen. Det känns som det blir värre med åren. Kanske man blir modigare, eller nonchalantare, och vågar tänja på gränserna. Man vet ju ändå att det fixar sig i slutändan.

För mig blev det den här gången att jag fick ägna hela påsken åt det här numret. Men det är väl som man säger. Dumheten har ett pris.

Nu när påsken är över och Blåkullesesenärerna har återvänt känns det som om lugnet lagt sig och man kan glädja sig över att våren börjar märkas på riktigt.

Många flyttfåglar har återvänt från sina vinterkvarter, dagarna blir längre och vårens vilda blommor försköner skogsdungar och dikeskanter. Man glömmer så lätt hur underbart det är att få vara med och hälsa våren tillbaka.

Jag vill med detta önska er alla en riktigt fin vår!

Inge Larsson, Tel: 070-665 45 43
E-post: virsboinge@telia.com

ORDFÖRANDE HAR ORDET:

Först och främst ett stort GRATTIS till Baggbrons Byalag som blev utsedda av Länsbygderådet i Västmanland till Årets Lokala Utvecklingsgrupp 2022.

Sedan lottades det ut två föreningar av de som sökt priset men inte vann, till att utan kostnad få utse en person vardera som får följa med till Landsbygdsriksdagen i maj 2024. Den äger rum i Nyköping och de föreningar som får skicka varsin deltagare är Svedvi-Berg, Hallstahammar och Ävestbo Byalag, Fagersta. Stort GRATTIS till er också.

Så skönt det är att vi har kunnat återgå till normala verksamheter utan coronarestriktioner. Dock har restriktionerna fått till följd att vi till viss del arbetar med våra digitala verktyg ZOOM och Teams då det är ett bra forum för möten. Det är enkelt att koppla upp sig och man slipper resor. Tänker på miljö och hållbarhet.

Men glöm inte att det aldrig kan ersätta fysiska möten, vi behöver både och.

Årsmöten duggar tätt och vi i Länsbygderådet håller vårt möte 25 april i Fagersta.

2023 kommer för vår del att bestå av mycket nytänk och spännande möten som vi hoppas få till tillsammans mer Er, våra medlemsföreningar.

Så håll utkik efter utskick brevlades, via mail, Hemsidan och Facebook.

Med önskan om en härlig vår med mycket verksamhet i alla våra föreningar.

Helen Fablin
Ordförande

NYA MEDLEMMAR

Vi hälsar
Ramnäs Virsbo Naturklubb
Ramnäs Virsbo Hembygdsförening

hjärtligt välkomna som
medlemmar i Länsbygderådet.

KALENDARIUM

HALLSTAHAMMAR

Söndag 30 april kl 19 Valborgsmässofirande på Skantzen

Torsdag 18 maj kl 8 Gökotta och morgongudtjänst i Kapellet vid Skantzen

Tisdag 6 juni kl 13 Nationaldagsfirande vid Björnsbo skola i Berg

BADELUNDA

Lördag 29 april kl 10 Fagningsdag vid Badelunda Kyrkskola

Lördag 13 maj kl 10-13 Vandring på Badelunda Natur- och kulturstig. Start och mål vid Café Anund.

Söndag 11 juni kl 15 Kyrkogårdsvandring på Badelunda kyrkogård

KUNGSÖR med omnejd

20-21 maj kl 11-16
Kultur och hantverkssafari

VIRSBO KONSTHALL

Öppet lördagar, söndagar och helgdagar kl 13-17 6-28 maj

Bo Jönsson, akvareller och Lars Svensson, keramik
3-25 juni
"Speglingar" Virsbokonsnärerna ställer ut många olika konstarter.

Här kan alla våra föreningar annonsera sina aktiviteter.

Sänd uppgifter till: virsboinge@telia.com

HELA SVERIGE SKA LEVA/VÄSTMANLAND

är en ideell förening. Rådet ska vara länken mellan centrala, regionala, kommunala och lokala aktörer. På så vis kan den lokala utvecklingen främjas.

Vill du eller dina kontakter läsa U-Svängen på nätet, gå till www.helasverige.se och klicka på "Välj länsbygderåd" för att se Västmanland.

Länsbyggerådets ordförande Helen Fahlin överlämnade en check på 10 000 kronor, diplom och blommor till de tre representanterna från Baggbron.

Traditionsenlig lunch på vårkonferensen.

LÄNSBYGDERÅDETS VÅRKONFERENS

Den 18 mars samlades ett 35-tal landsbygdsutvecklare på Åsby hotell i Hallstahammar för att delta i Länsbyggerådets vårkonferens. Konferensen inleddes traditionsenligt med gemensam lunch.

Dagens föreläsare var verksamhetsledarna för länets tre Leaderområden, Leader nedre Dalälven, Leader västra Mälardalen och Leader Bergslagen. Inledningstalare var den i Leader och landsbygdsfrågor välkände Lotta Heimersson från Leader nedre Dalälven. Lotta berättade övergripande om Leadertanken och villkoren för att få ta del av de Leaderpengar som EU avsatt för landsbygdsutveckling. Projekt som godkänns måste vara väl förankrade och genomtänkta samt kunna passa in i de lokala Leaderområdenas strategier. Leader är ingen bankomat där man kan gå och ta

ut pengar sade Lotta som också poängterade att för bra projekt finns det medel för att genomföra både små och stora landsbygdsprojekt. Som avslutning berättade Lotta om några framgångsrika projekt i Sala kommun.

Vivi Bävner från Leader Bergslagen samt Maja Cardell och Pernilla Björkerud från Leader västra Mälardalen fyllde på informationen genom att berätta om sina respektive Paraplyprojekt som är små projekt med enklare ansökningar.

Konferensens andra stora programpunkt var korandet av årets lokala utvecklingsgrupp i Västmanland. Bland de nominerade var det Baggbrons Byalag som fick den eniga juryns gillande.

Juryns motivering till varför priset gick till Baggbrons Byalag var:

Baggbrobygdens Byalag är det aktiva och innovativa navet för utveckling av Baggbron med omnejd. Via många olika aktiviteter har man framgångsrikt lyckats engagera både unga och gamla i sin verksamhet.

Länsbyggerådets ordförande Helen Fahlin överlämnade en check på 10 000 kronor, diplom och blommor till de tre representanterna från Baggbron som därefter berättade om byalagets framgångsrika verksamhet. Mera om detta i särskild artikel.

Utöver Årets grupp utlottades två platser för deltagande i 2024 års Landsbygdsriksdag i Nyköping. Vinnare blev Åvestbo Byalag, Fagersta samt Svedvi-Berg hembygdsförening, Hallstahammar som får konferensavgiften, resa och mat och logi betalt av Länsbyggerådet.

Inge Larsson

Årets Konst- & kulturrunda slog alla rekord!

Under påskhelgens tre första dagar genomfördes den årligt återkommande Konst- och kulturrundan i Kolbäcksdalen. I år firade man tioårsjubileum utan pompa och ståt, men med att slå alla tänkbara rekord. Med hela 148 utställare i 33 lokaler är det nu Sveriges största konst- och kulturrunda.

På Påskdagen tog vi i U-Svängen en egen tripp för att titta på utställningarna. Vi besökte flera platser från Strömsholms slottscafé Stenköket i söder till Virsbo konsthall i norr. Det var mycket folk överallt och på en del besöksmål var det svårt att hitta parkeringsplatser.

Vid samlingsutställningen på Åsby Hotell kunde man få en överblick över vad som fanns att se på de olika utställningsplatserna. Här fanns en samlingsutställning med ett verk av vardera deltagande konstnärer. Det var mycket imponerande att se vilken bredd och spännvidd på konst och kultur som finns runt om i Kolbäcksdalen och dess omgivning.

Vi talade med rundans ordförande Anders Geidemark på Annandagen då man stängt ner och startat återställning av utställningslokalerna. Anders var lyrisk: – Strålände väder, rekord i utställare och besöksantal. Bättre kan det inte bli, sade han och fortsatte med att lovordade alla de som varit med och arbetat förebyggande, de som upplåtit sina lokaler och naturligtvis alla utställare. Tillsammans har vi åstadkommit något helt fantastiskt, Sveriges största Konst- och kulturrunda, avslutar en mycket nöjd och lycklig Anders.

Jag åt en sen snabblunch på en pizzeria i Surahammar och kunde då konstatera att det kom in åtta konst- och kulturrundebesökande matgäster. Tänkte då på att konst- och kulturrundans besökare faktiskt har stor betydelse för många fler än gallerier och utställande konstnärer. Att få besökare till landsorten gynnar även lokala affärer och servicenäringsringar. Tack till er i Konst- och kulturrundans styrelse för det fantastiskt goda, framgångsrika och viktiga arbete ni genomför.

Inge Larsson

Den här gången presenterar vi Baggbygdens Byalag och deras verksamhet i bygdegården som tidigare var byns gamla skola.

NÄR SKOLAN LADES ner hyrde olika grupper in sig där och betalade hyra till kommunen. 1997 blev det aktuellt att kommunen skulle sälja skolan. Då gick byfolket samman och protesterade. De ville ha huset kvar som samlingslokal. Man förhandlade med kommunen som till slut gav efter och lät det nystartade byalaget köpa fastigheten för 60 000 kronor.

EN STYRELSE UTSÅGS och byns folk slöt upp. Det blev full fart från början den ena aktiviteten efter den andra lades till i verksamheten som från starten var gymnastik, bridge, vävstuga och en grupp som sysslade med bindning av flugor till flugfiske.

BAGGBROBYGDENS BYALAG

Bygdegården, som tidigare var byns skola.

MONICA HJORTH SOM sedan många år är ordförande i byalaget berättar att man i dag har 257 hushåll som medlemmar och att man har ett digert årsprogram som börjar redan på trettondagen då man ordnar julgransplundring för alla medlemmars barn. Då dansas det kring granen, delas ut godispåsar och fiskas i fiskdamm, allt som tillhör en riktig julgransplundring.

Ankrace och modellflygare under Baggbrodagen.

MONICA FORTSÄTTER MED tydlig stolthet i rösten och berättar om de årligen återkommande aktiviteterna. Man ordnar vårmarknad med loppis, Baggbrodagen med bland annat ankrace, marknad och modellflygare från flera länder. Vi ordnar pubkvällar med frågesport, teater och berättarkvällar, höstfest med dans då det lokala bandet Bagrozz står för musiken, i november har man en barndag, första advent är det

julmarknad och andra advent ordnar man ett stort julbord för medlemmarna. Genom ideellt arbete kan vi hålla priset till 150 kronor, något som uppskattas mycket av de som är ensamma och bara liten pension säger Monica.

FÖR ÖVRIGT HÅLLER vi på med att söka pengar för att modernisera vår uppvärmningsanläggning som i dag är en krånglande pelletspanna som behöver tillsyn minst två gånger om dagen. För det har vi en panngrupp på fyra personer. Sedan håller vi på att iordningställa byns badplats vilket är ett ganska stort projekt säger Monica.

VI I LÄNSBYGDERÅDET är mycket imponerade över vad som uträttas i den ganska lilla byn Baggbron. Så imponerade att vi i år utsåg Baggbrobygdens Byalag som Årets lokala grupp i Västmanland. I sanningen en mycket välmeriterad pristagare.

MAN SLUTAR ALDRIG förundras över vilka fantastiska och viktiga insatser som utförs i det tysta runt om på landsbygden. Insatser som på ett avgörande sätt förbättrar trivselen och livskvaliteten för de som bor och verkar där.

Inge Larsson

Josefina Paulsson besökte Stjärnvik

Den kände riksspelmanen Josefina Paulsson gjorde i mitten på februari ett gästspel i Stjärnviks Bygdegård.

Josefina är internationellt känd som virtuos på nyckelharpa och hon har turnerat över hela världen.

Hon har tilldelats titeln Riksspelman, och titeln Världsmästare i modern nyckelharpa och hon har nominerats som årets artist vid "Folk och Världsmusikgalan".

Av 700 sökanden hade hon tilldelats Sverige Bygdegårdars Riksförbunds uppdraget som musiker som skall representera den gamla lokala folkmusiken. Och det gjorde hon med den äran. Med sig hade hon en stor bild av Ellen Lagergren som på 1930-talet cyklade runt i Västmanland och nertecknade lokala musikers låtar och lokala skrönor. Det var till hennes ära som detta program kommit till.

Det trettiotal åhörare som samlats i bygdegården fick vara med om en stor musikalisk upplevelse. Inte minst när Josefina tog fram sin gamla nyckelharpa från 1700-talet och spelade gamla nertecknade låtar av HyvlarPelle och SnickarAnders från Uttersbergs bruk. Då var det många i publiken som svängde med och stampade takten.

Vi som deltog vid den här kvällen var mycket nöjda. Vi hade fått en lokal historielektion och en stor musikalisk upplevelse som kommer att finnas kvar i minnet lång tid.

Inge Larsson

Josefina Paulsson

Ekomuseum Bergslagen

Engelsbergs Bruk

När man talar om museum så tänker nog gemene man på någon mer eller mindre dammig samling belägen i en byggnad som också är av äldre datum.

Ekomuseum Bergslagen är något helt annat. Det är Sveriges största museum. Tio gånger tio mil från norr till söder och öster till väster och det spänner över 2700 års industri- och kulturhistoria. Detta museum bildades på 1980-talet för att man insåg vikten av att bevara spåren av Bergslagens historia. Spår från tiden då det svenska järnet gav Sverige en viktig plats på den internationella handelsmarknaden, spår som var på väg att försvinna och falla i glömska.

Ett Ekomuseum har alltid ett grundtema. I Ekomuseum Bergslagen är det järnet och industrihistorien som utgör detta tema. Ett andra villkor för att få kalla sig Ekomuseum är att kulturhistoria på ett eller annat sätt ingår i museets verksamhet. Det skall då handla om människors arbete och fritid, bostäder, hur man klädde sig, vad man åt, hur barnen hade det, tro och traditioner, kultur i form av musik, konst och poesi.

Med det som bakgrund finns det hela 68 besöksmål som tillsammans utgör i Ekomuseum Bergslagen. Grunden är både hyttor, gruvor och smedjor. Men i museet ingår också hembygdegårdar, torp, lägenheter, herrgårdar, ett slott, tvättstugor, vandringsleder, gallerier och en ateljé. Säkert har vi missat något i denna uppräkningslista.

Gemensamt för de allra flesta besöksmålen är att de alla ligger kvar på den plats där de alltid har legat. De är inte flyttade till någon gemensam museibygnad. När man besöker dessa platser är man på exakt den plats där historien tidigare utspelas. Här behöver man själv bara bidra med ett minimum av fantasi för att förflytta sig bakåt i tiden och kunna delta i dåtidens liv och leverne. På det sättet blir man en del i historiebilden bara genom att besöka dessa så viktiga och värdefulla platser.

Köket i arbetarbostaden i Stenhuset, Surahammar.

Vi kan på det varmaste rekommendera ett besök i detta "museum utan väggar" här kan man hitta allt som lagt grunden till vårt lands industriella era. Oavsett om man besöker världsarvet med hyttan i Ängelsberg, det i skogen gömda och trolska Trummelsberg, arbetarbostaden i Stenhuset i Surahammar, slottet i Strömsholm eller något av de andra besöksmålen så lägger man en viktig pusselbit i det egna pusslet om Bergslagens fantastiska historia.

Inge Larsson

LÄNSBYGDERÅDET
I VÄSTMANLANDS LÄN

INBJUDAN TILL ÅRSMÖTE

Länsbygderådet i Västmanland HSSL

Tisdag den 25 april 2023 kl 18.00

på Brukshotell Best Western, Fagersta

Mötet börjar med att vi samlas runt en måltid.

Landshövding Johan Sterte talar om landsbygdsutvecklingen i Västmanland för oss som bor och verkar på landsbygden.

Årsmöteshandlingarna delas ut till deltagarna vid ankomsten.

Meddela ev matallergi.

Anmäl deltagande senast den 20 april till:

Styrelsens sekreterare Regina Da Ré

Mobil: 073-734 12 94

E-post: gina-julla@live.se

Hjärtligt välkommen!

Du och Din förening blir viktiga under 2023. Alla lokala krafter måste aktiveras i arbetet för att ge människorna i Västmanland möjlighet att bo och verka också utanför de större tätorterna.

Samhällsservice, bredband, boende, integration är några av de frågor som snart måste lösas.

Västmanlands länsbygderåd är en del av Hela Sverige ska leva, som arbetar ideellt för att skapa ett nät av centrala, regionala, kommunala och lokala aktörer.

Två intressanta bygdeblad

Vi på U-Svängen har fått två mycket läsvärda medlemsblad. Det ena kommer från Badelunda Hembygdsförening och heter Badelunda BYGDEN och det andra är ett nyhetsbrev med namnet VÅRT SVARTÅDALEN.

Badelunda BYGDEN nr 49 innehåller hela 20 sidor fullspäckade med omväxlande föreningsnytt och högintressanta historiska nedslag i Badelundabygden. Här kan man bland annat läsa om Olof Graus intressanta bok "Beskrifning öfver Wästmanland" och om historien om gravstenarna vid Anundshög. Men det finns också aktuella artiklar som berättar om senaste valet och om det moderna jordbruket. Vi på U-Svängen vill gratulera Badelunda Hembygdsförening till ett mycket intressant och välskrivet medlemsblad med artiklar som är intressanta långt utanför den egna medlemsskaran.

VÅRT SVARTÅDALEN/ Församlingsbladet är en smart lösning där Svartådalens Bygdeförening gått samman med Svenska kyrkan i Västerfärnebo och Fläckebo. De delar på utgivningen vilket gör det ekonomiskt fördelaktigt och intressant för en större läsekrets.

På ett fiffigt sätt har bladet två framsidor och ingen baksida. För Bygdeutvecklingens sida ger man ut bladet för att ge invånarna information om vad som pågår i bygden.

Därmed blir nyhetsbladet en viktig del i kittet som skapar sammanhållningen i SvartådaLEN.

NATURRUTAN

Amerikansk baltimoretrupial

Det har väl inte undgått någon som läser Naturrutan i U-Svängen att jag är en sådan där kryssare som far landet runt och kryssar nya fågelarter. När det kommer larm om något nytt så hoppar man in i bilen och ger sig av på ett så kallat drag.

Den 15 januari var en sådan stor dag. Då hittades en amerikansk baltimoretrupial i skånska Förslöv. Det var första gången den visat sig i Sverige. Dagen efter satt jag tidigt på morgonen i bilen på väg mot Skåne. Vid 10-tiden på förmiddagen var jag framme tillsammans

med några hundra andra fågel-skådare från hela Sverige.

Lyckan blev total när det visade sig att trupialen fanns kvar. Den trivdes och trivs bra i Förslöv där den fortfarande är kvar och äter av de frukter som den lokala ICA handlaren sponsrar med.

Många tusen fågel-skådare har nu varit där och sett fågeln samt bidragit med extra tillskott till i de lokala affärsidkarnas kassar.

Inge Larsson

**HELA
SVERIGE.**

*Hela Sverige
ska leva!*

LÄNSBYGDERÅDET I VÄSTMANLANDS LÄN

HÖR AV DIG!

Utnyttja möjligheten att berätta om din förening! Vad jobbar ni med? Hur kom ni igång? Planer?

"Ingen kan skriva" säger ni — bara ring eller maila till Inge Larsson, så får ni hjälp med att berätta!

Alla kontaktmöjligheter vid Inges bild här intill!

Du kan kontakta vem du vill bland styrelsens medlemmar – adresser här intill. Välkommen att höra av dig!

POSTADRESS:

Hela Sverige ska leva/
Länsbygderådet i Västmanland
c/o Regina Da Ré
Svedvi-Berga 11
734 92 Hallstahammar

Länsbygderådets styrelse 2023

Ordförande
HELEN FAHLIN
Korsbacksvägen 17
737 91 Fagersta
070-511 14 38
helen.fahlin@helasverige.se

Kassör
NILS-GUNNAR NILSSON
Rikshusvägen 1 A
722 33 Västerås
021-604 58, 073-638 10 78
nigun44@gmail.com

Sekreterare
REGINA DA RÉ
Svedvi-Berga 11
734 92 Hallstahammar
073-734 12 94
gina-julla@live.se

U-Svängen
INGE LARSSON
Kvarnängsvägen 10
730 61 Virsbo
070-665 45 43
virsboinge@telia.com

ANN-MARIE KARLBERG
Barkarövägen 14
736 93 Kungsör
072-510 45 25
ann-marie.karlberg@hotmail.com

MARLENE CARLSSON
Sotvretsvägen 4 A
739 30 Skinnskatteberg
073-665 20 80
balibuddha@hotmail.com

ANSVARIG UTGIVARE AV U-SVÄNGEN: Länsbygderådets ordförande Helen Fahlin.

Skickas till länets ca 110 lokala utvecklingsgrupper, kommunala tjänstemän, turistbyråer, organisationer som Coompanion, LRF, ALMI med flera samt myndigheter som Länsstyrelsen och Landstinget.